

הרבים כו' אחרי כתבו השיגו הספר ציוני של ר' מנחם ציוני כו' אבל זה אינו מתרץ כלום שודאי הוא כפירה בתורה ומי שיאמר זה הוא כפירה בתורה וגם ענין גידוף על דוד המלך, ולא ידוע לנו בברור מי הוא ר' מנחם ציוני וכנראה שהעתיק מה שנמצא באיזה ספר על שם רי"ה בלא עיון, ואני הייתי אומר שאסור למכור ולקנות גם ספר ציוני מאחר שנמצא דברי כפירה זו וטוב לכתוב זה לגדולי א"י". [א.ה. לענין מש"כ על ספר הציוני ישנם תשובות בדבר כמו שהשיב לו הגרש"ז אורבאך זצ"ל.]

[שו"ת אגרות משה חלק יורה דעה ג' סי' קי"ד]

"אבל הא פשוט וברור שאין להאמין גם לכל דברי הספר המזויף הזה ששלטו בו ידי רשעים מסיתים ומדיחים כי מי הוא אשר יוכל לעיין ולדקדק בכל הספר לראות עוד הרבה דברים בכפירה ודברי נבלה כו'. וא"כ בספר של א' מרבתינו שרשעים זייפו וכתבו שם כשהעתיקו את הספר דברי כפירה להטעות את העולם בכוונה שיאמרו שהצדיק הגדול ח"ו כתב זה כו' וצריך גם לבער ממש גם ע"י שריפה והוא זכות היותר גדול לר"י החסיד ... יעו"ש.

[אג"מ שם סי' קט"ו]

והנה מובא לעיל [בפרק מ"ב] מדרכם של כת ה"משכילים" להביא "ראיה" ל"שיטותיהם" ממקורות קודמים, וכמועתק שם דוגמא מלשון הג"ר יהודה ליפשיץ שיכחישו בפנימיות התורה וב"ניסים בתושבע"פ ובבחירה וביתר דברים הרבה, "יחד עם כל ראיותם מדברי רבינו הרמב"ם ז"ל אשר טפלו עליו בשקר" יעו"ש [וע"ע להלן בפרק ס"ו בענין דברי הרמב"ם במורה], והנה לפי המבואר הרי לענין כל הנביכויות של דורות האחרונים, ואשר הנילוים תלו דבריהם "באילן גדול", רואים אנו שאין כל חדש תחת השמש ושכבר נידונו דברים אלו בדורות הקדמונים⁵, והרי הם גם סללו את הדרך כיצד להתייחס למקורות כאלו אשר לפי הבנתנו הרי הם נגד הקבלה והמסורה, ובפרט כמו שלימדונו המהר"ל לענין ס' מ"ע,

5. הנה לאחרונה נתגלו סתירות בין הכתבי יד של "מאמר האגדות" לרבינו אברהם בן הרמב"ם הנדפס ע"י דפוס "האחים ראם" [אשר המגיה של הדפוס היה מרדכי פלונגיין וכדלהלן בפרק מ"ז] כ"הקדמה" לספר עין יעקב, אשר מטילים ספק ביחוס עיקר המאמר. וגם בכת"י הערבי הנמצא בב' מקומות בעולם נמצא רק קטעים של ה"חילוקים" שבסוף המאמר [וגם משמע כן מספר אמרי יושר על המדרש רבה שמביא שראה מאמר קצר מר"א, ואינו מעתיק אלא החילוקים בלבד] וידוע כאשר נשאל מרן הגר"א קטלר זצ"ל אם יש בה כדי לסמוך עליו פסק שאיננה כפי המסורת שלנו. ואמנם גם ניכר מתוך העתקתם של המו"ל [אשר לראשונה נדפס ע"י המשכילים בקובצם הידוע "כרם חמד"] שגם הם היו נבוכים בייחוסם, ממה שזייפו חתימת שמו בסוף המאמר שלא כפי הנמצא בשום כתבי יד [וגם בכת"י שמצאו בעזבונו של ר"ד אופנהיימר ליתא] כיון שהוא באמת חלק מספר המספיק ואיננה אגרת בפנ"ע, וזה מעורר שהם ג"כ מסופקים היו באמיתות יחוסה. [ועיין עוד בענין "המסורה והקבלה בדרך הלימוד על פי פשוטו" לענין כמה דברים שבספרי הראשונים שלפני תקופת האר"י.]

ומענין זה, הנה לפני כמה שנים נדפס מאמר על אגדות חז"ל על שם הצדיק רש"ר הירש זצ"ל, והוחלטה כמילתא דפשיטא שהוא באמת מאמרו של הנ"ל, אלא שהמוציאה לאור לראשונה כתב בעצמו